

KIRJALLINEN KYSYMYS 1067/2004 vp

Kotona äänestäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Vaalilain mukaan henkilöllä on mahdollisuus äänestää vaaleissa kotona tietyin edellytyksin. Henkilön on ilmoitettava kirjallisesti viimeistään 12 päivää ennen vaaleja keskusvaalilautakunnalle halustaan äänestää kotona. Lain mukaan kotona äänestäminen edellyttää sitä, että äänestäjän kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän ilman kohtuuttomia vaikeuksia pääse äänestys- tai ennakkoäänestyspaikkaan.

Kotona äänestäminen koskee vain äänestäjää, jonka on vaikeuksitta mahdotonta päästä äänestyspaikalle. Kyseisen äänestäjän avustaja, joka voi useassa tilanteessa olla lähiomainen, ei voi

samalla äänestää kotona. Tästä on useassa tilanteessa aiheutunut ongelmia, kun kotona äänestävän lähiomainen on omakustanteisesti joutunut hankkimaan väliaikaisen avustajan, jotta pystyisi itse äänestämään.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus toimia siten, että äänestäminen kotona on mahdollista myös kotona äänestävän avustajille tai lähiomaisille?

Helsingissä 28 päivänä tammikuuta 2005

Arto Seppälä /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vas-
tattavaksi kansanedustaja Arto Seppälän /sd näin
kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1067/2004
vp:

*Aikooko hallitus toimia siten, että
äänestäminen kotona on mahdollista
myös kotona äänestävän avustajille tai
lähiöimaisille?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kotiäänestystä koskeva sääntely on ollut voimas-
sa 1.3.1988 lukien. Nykyisessä vaalilaissa
(714/1998) kotiäänestystä koskevat säännökset
ovat pääosin 46, 54 ja 55 §:ssä. Niiden mukaan
kotonaan saa äänestää äänioikeutettu, jonka kyky
liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, et-
tei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestys-
paikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia.

Kotiäänestyksen oikeutettu voi olla pysyväs-
sä kotihoidossa siten, että henkilön avustajana on
hänen lähiöimaisensa, esimerkiksi puoliso. Vaali-
lain mukaan tällainen avustaja ei ole oikeutettu

kotiäänestykseen, jos hän kykenee menemään ää-
nestämään normaalisti ennakkoäänestyspaikalle
tai vaalipäivän äänestyspaikalle. Joissakin ta-
pauksissa kotiäänestyksen oikeutettu tarvitsee
kuitenkin jatkuvasti avustajansa läsnäoloa koto-
na, joten jos avustaja menee äänestämään esimer-
kiksi ennakkoäänestyspaikalle, hänen on järjestet-
tävä avustettavansa tueksi siksi aikaa joku väliai-
kainen avustaja. Tällaisessa tapauksessa olisi
helpompaa, että myös avustaja voisi äänestää ko-
tiäänestyksessä samalla kertaa kuin varsinaisesti
kotiäänestykseen oikeutettu. Tällöin vaalilain
46 §:n 3 momenttia tulisi muuttaa esimerkiksi
seuraavasti: "Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua
tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän
pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan
ilman kohtuuttomia vaikeuksia, sekä hänen sa-
massa taloudessa asuva avustajansa saavat, sen
mukaisesti kuin 55 §:ssä säädetään, äänestää en-
nakolta kotonaan siinä kunnassa, joka on merkit-
ty äänioikeusrekisteriin heidän kotikunnakseen."

Oikeusministeriö suhtautuu kysymyksessä
esitettyyn muutosehdotukseen tässä vaiheessa
myönteisesti ja aikoo ottaa asian esille, kun vaa-
lilakia seuraavan kerran on tarkoitus muuttaa.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 2005

Oikeusministeri Johannes Koskinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1067/2004 rd undertecknat av riksdagsledamot Arto Seppälä /sd:

Ämnar regeringen göra något för att ge möjlighet till hemmaröstning även för vårdaren eller nära anhöriga av den som röstar hemma?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bestämmelserna om hemmaröstning trädde i kraft den 1 mars 1988. I den gällande vallagen (714/1998) finns huvuddelen av bestämmelserna som gäller hemmaröstning i 46, 54 och 55 §. Enligt bestämmelserna får en röstberättigad, vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället förhandsrösta hemma.

Den som har rätt att rösta hemma kan varaktigt vårdas hemma av en nära anhörig, t.ex. maken eller maken. Enligt vallagen får vårdaren inte rösta vid hemmaröstningen om han eller hon utan

svårigheter kan ta sig till förhandsröstningsstället eller röstningsstället på valdagen för att rösta. I vissa fall kräver vården av den som har rätt att rösta hemma kontinuerlig närvaro av en vårdare, vilket innebär att om vårdaren t.ex. tar sig till ett förhandsröstningsställe för att rösta måste han eller hon för den tid som röstningen tar ordna en tillfällig vårdare. I dylika fall skulle det vara lättare om också vårdaren kunde rösta vid hemmaröstningen samtidigt med den som egentligen har rätt att rösta hemma. För att möjliggöra detta borde formuleringen av 46 § 3 mom. i vallagen ändras t.ex. på följande sätt: "En röstberättigad, vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället samt hans eller hennes vårdare som bor i samma hushåll får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i rösträtsregistret har antecknats som deras hemkommun."

I detta skede förhåller sig justitieministeriet positivt till ändringsförslaget som framförs i spörsmålet och har för avsikt att ta upp frågan när vallagen nästa gång avses att ändras.

Helsingfors den 18 februari 2005

Justitieminister Johannes Koskinen